

Vážení přátelé,

vzhledem k tomu, že kromě obvyklého oslovení a přání zdraví Vás nemůžeme potěšit žádnou novou optimistickou zvěstí, nezbývá nám než se vám připomenout touto cestou. Pandemie přetrvává, ne na všechny se zatím dostalo vakcíny, takže jestli nám nepomohou modlitby v otevřených chrámech (jak doporučuje jeden z našich osvěcených ministrů), budeme i v dubnu s naším bulletinem v ruce čekat na dny příští. Světlo na konci tunelu jistě je, nevíme ale, jak je tunel dlouhý. Nebudeme opakovat, že na lepší časy jsme – tedy výbor ČSB – připraveni.

Jako obvykle vám zatím předkládáme bulletin a **začínáme výročími:**

1. dubna 1698 Tentokrát začneme v Londýně. Do pevnosti Tower se scházejí důvěřivci, kteří se dozvěděli, že zde budou moci zhlédnout mytí lvů. Cha chá! Jednalo se o vymyšlený šprým a od té doby každoročně v tento den – i u nás – se lidé drobnými zlomyslnostmi uvádějí v omyl.

1. dubna 1715 V tento den byl zabit slavný zbojník Ondráš svým druhem Jurášem. Ondřej Fuciman z beskydských Janovic byl synem rychtáře, ale nevydal se v otcových šlépějích. Jeho divoká povaha mu dala vyniknout v jiném oboru. Společně s Jiřím Juráškem (tedy Jurášem) se stal obávaným vůdcem zbojnické družiny (ale i legendárním lidovým hrdinou), před nímž se třásla vrchnost široko daleko. I přes vysokou odměnu vypsanou za dopadení dlouho unikal spravedlnosti. K jeho konci přispěla zrada nejbližších. Ve sviadnovské hospodě Ondráše setnul jeho vlastní valaškou Juráš. Zda to bylo kvůli odměně nebo kvůli sličné hostinské není jasné, víme jen, že Juráše místo odměny čekal žalář a v roce 1716 poprava.

1. dubna 1913 Na dvoře jednoho z baráků mezi hradbami Vyšehradu zahajuje chirurg Rudolf Jedlička činnost prvního českého zařízení pro tělesně postiženou mládež, dnes Jedličkův ústav. Jeho ředitel František Bakule to později charakterizuje trochu neomaleně, ale pravdivě: „z mrzáků, žebrajících o almužnu, se stávají plátcí daní“.

1. dubna 1921 Bratři Čapkové po neshodách s vedením Národních listů přijímají nabídku od Lidových novin. Jak ilustrátor Josef, tak i Karel si nové působiště chválí. Zvláště Karel dostává prostor plně projevit svůj spisovatelско-novinářský styl. Je uznávaný i jako přední novinář první republiky.

1. dubna 1929 V Brně se narodil 'Francouz z Moravy' Milan Kundera. V našem bulletinu jsme se o něm již zmínili. Dnes budeme jen citovat z jeho Knihy smíchu a zapomnění, kvůli které mu komunisté odebrali československé státní občanství: „Lidé křičí, že chtějí vytvořit lepší budoucnost, ale není to pravda. Budoucnost, to je jen lhostejná prázdnota, která nikoho nezajímá, kdežto minulost je plná života a její tvář nás dráždí, popuzuje a uráží, takže ji chceme zničit nebo přemalovat. Lidé chtějí být pány budoucnosti, jen aby mohli měnit minulost.“

1. dubna 1942 Příslušník výsadku Out Distance Ivan Kolařík při ukrývání padáku ztratil své doklady, čím prozradil svou totožnost. V domnění, že gestapo se spokojí s jeho smrtí, požil ampulku s jedem. Mýlil se. Jeho rodinu i rodinu snoubenky gestapo zatklo a všechny popravili.

2. dubna 1792 V tento den je ve Spojených státech amerických zavedena jako oficiální měna dolar. A jak to souvisí s námi? Jde o jazykovou zkomoleninu importovanou od nás: ještě před významnější kolonizací Ameriky razil rod Šliků ve stříbrnosném Jáchymově takzvaný jáchymovský tolar (1519).

3. dubna 1254 Přemysl Otakar II. poté, co nastoupil na český trůn, chtěl ukončit válku s uherským králem Bélou IV. Ještě z předcházejícího období přetrvával spor o babenberské dědictví –

o Rakouské vévodství a Štýrské vévodství. Prostřednictvím delegátů byla tohoto dne ujednána mírová smlouva, podle které si oba panovníci rozdělili kontrolu nad sporným územím.

3. dubna 1873 Narodil se Jan Janský, neurolog a psychiatr. Po tisících pokusů s krví mimo jiné zjistil (1906), že lidská krev se podle odlišných vlastností červených krvinek dělí do čtyř skupin. Svůj objev však neuváděl nijak do praxe. A současně tuto problematiku zkoumali nezávisle na sobě i další vědci. A tak se stalo, že za objev krevních skupin dostal (1930) Nobelovu cenu známější rakouský lékař Karl Landsteiner.

3. dubna 1948 Kongres Spojených států amerických schválil na popud prezidenta Harryho Trumana plán pomoci válkou zdevastovaným evropským zemím. Plán připravil ministr zahraničí George Marshall. Z takzvaného Marshallova plánu ale ČSR nevidělo ani dolar, protože na nátlak Stalina musela československá vláda tuto pomoc odmítnout. A komentáře amerického tisku: komunisté chtějí bídu.

4. dubna 1875 Po ukončení opery Libuše se Bedřich Smetana začal zabývat myšlenkou vytvořit cyklus symfonických básní, inspirovaných českou historií a krajinou. I když prvním opusem byl Vyšehrad, tak dříve – právě 4. 4. 1875 – měla premiéru Vltava, opěvující magickou českou řeku. Na její partituru napsal Smetana poznámku: „Jsa úplně hluchým ...“

4. dubna 1915 V Příbrami se narodil Jan Drda, spisovatel, novinář i politik. Do jeho díla se ve značné míře promítlo těžké dětství. V šesti letech přišel o matku, otec se dal na pití a Jana i jeho sestru opustil.

4. dubna 1949 Vznikla Severoatlantická aliance (NATO). Její úlohou bylo, lapidárně řečeno, „udržet Ameriku v Evropě, Rusko mimo západní Evropu a Německo při zemi“. Dnes jsou členy NATO i Česko i Slovensko.

5. dubna 1283 Po porážce (a smrti) Přemysla Otakara II. Rudolfem I. Habsburským na Moravském poli roku 1278 se vdova Kunhuta v obavách z postupujícího Rudolfa obrátila o pomoc na příbuzného, Otu V. Braniborského. Ota si chtěl v Čechách posílit své finance, krajinu ale nezvládl, nastalo víceméně drancování a anarchie, „zlé časy“. Nezletilého následníka trůnu Václava Ota zajal a držel jako rukojmí nejprve na Bezdězu a pak v německé Špandavě. Při dlouhých jednáních s českými zástupci stále měnil a zvyšoval své požadavky. Až 5. dubna 1283 propustil dvanáctiletého Václava, tehdy již krále toho jména II., za výkupné sedm tisíc hřiven stříbra a zástavu několika severočeských měst. Podotýkáme na okraj: na námět těchto „zlých časů“ napsal Bedřich Smetana svou první operu Braniboři v Čechách.

5. dubna 1848 Vychází první číslo Národních novin, jejichž šéfredaktorem je Karel Havlíček Borovský. V úvodníku píše: „Počínáme nowiny tyto w době předůležitě. Státy se bojí, národy se sbírají, stejný hledá si k sobě stejného.“ Za tyto rebelské noviny je Borovský ze strany mocnářství stále pronásledován.

5. dubna 1945 Druhá světová válka končí a do Košic se sjíždějí představitelé československé politické scény. Zatímco demokratické strany sem naivně jedou s prázdnými rukama, zástupci KSČ mají hotový program, vytvořený spolu se sovětskými odborníky. Košický vládní program je schválen a znamená první ideologický krok na Východ.

6. dubna 885 Umírá Metoděj, byzantský učenec ze Soluně (Thessaloniki) v zemi Svatopluka I., tedy na Velké Moravě. On společně se svým bratrem Konstantinem (Cyril) prosadili na Velké Moravě mimo jiné staroslověnskou liturgii. Kde je pochován ale nevíme. Při hledání jeho hrobu se vycházelo z rukopisu z 11. století, zvaného Život Metodějův. Citujeme: Svou smrt předpověděl tři dny předem, zemřel smířen v Pánu. Leží ve velkém chrámu moravském na levé straně ve stěně za oltářem svatě Bohorodičky. Velkých chrámů však bylo více. Tak o který jde a kde stál? Archeologové a historici už našli hrobů několik, jenže ty byly prázdné, vyloupené, bez jakýchkoliv indicií. A začal tichý souboj, který má s věděním málo společného. Jde o prestiž s nádechem nacionalismu. Čeští vědci tipují Mikulčice na řece Moravě a Sady u Uherského Hradiště, i pražský Vyšehrad. Slovenští Nitru a Zobor, naleziště u Zlatých Moravec a připouštějí i Mikulčice, ale jen ty na levém břehu, tedy slovenské Kopčany. Když nevím, mlčím a hledám nezaujatě dál. Historii nelze přizpůsobovat našim zájmům, jak naznačuje Milan Kundera (viz 1.4.1928).

7. dubna 1348 Karel IV. dal svou pečeť na zakládací listinu vysokého učení v Praze. Karlova univerzita se už od začátku pyšnila čtyřmi fakultami (svobodné umění, teologie, právo, lékařství). Jak Karel založení zdůvodňuje? „Aby naši věrní obyvatelé království, kteří bez ustání lační po plodech vědění, nemuseli v cizích zemích doprošovati se almužny, ale aby naši v království (českém) stůl k pohoštění prostřený.“ Poznámka: Založení univerzity bylo podmíněno schvalovací listinou, kterou v roce 1347 vydal papež Kliment VI. Tato listina zmizela z univerzity na konci druhé světové války. Došlo však k 'zázraku': v roce 2018 oslovila jedna banka vedení univerzity, že má možnost tuto archiválii zakoupit a univerzitu prodat. Po ověření pravosti se tak stalo, univerzita ji převzala a nechala restaurovat. Tento důležitý dokument je tedy opět 'doma'.

7. dubna 1851 Do Prahy z Vídně přijíždí první 'ambulance', jak se tehdy říkalo vlakové poště. Cesta trvá přes 16 hodin. Jednotlivé vozy jsou všechny naplněné zásilkami. O pohodlí posádky se nedá hovořit – vozy jsou hlučné a téměř neodpružené. Malá toaleta se šatnou a až do roku 1898 světlo lamp s řepkovým olejem komfortní rozhodně nejsou.

7. dubna 1878 Vznikla Československá sociálně demokratická strana jako odnož rakouské sociální demokracie. Samostatně začala působit od roku 1893.

8. dubna 1861 Císař František Josef v rakouské části říše, tedy i v Čechách, zrovnoprávňuje postavení vyznavačů protestantského náboženství s římskými katolíky. Protestantský patent pro uherskou část říše byl vydán o dva roky dříve.

9. dubna 1241 Výročím bitvy u slezské Lehnice se jen zdánlivě netýká českých dějin. Polský vládce Jindřich II. Pobožný zde čelil hordám mongolských nájezdníků, Tatarů. Z evropských panovníků mu byl nejbližší s pomocí český král Václav I. Avšak Tataři vyprovokovali bitvu ještě před spojením obou křesťanských vojsk a polského Jindřicha drtivě porazili. Sám Jindřich přišel o život. Evropu tehdy před dalším ničivým postupem Tatarů na západ zachránila smrt tatarského Velkého chána Ogodaje. Tataři se stáhli do Asie k volbě nového chána. Do této epizody dějin spadá i legenda o Panně Marii a Tatarech pod Hostýnem.

9. dubna 1528 Na pražském hradě se koná veliká hostina. Sám král Ferdinand I. hostům nalévá víno a každému z nich umývá pravou nohu. Rozpačití hosté, tedy žebráci a chudina, jsou účastníky obřadu 'mytí nohou', který Ferdinand I. navazuje na Kristovu Poslední večeři, poprvé zavádí i v Praze. Tradice však netrvala dlouho ...

9. dubna 1624 Patent císaře Ferdinanda II. tímto dnem stanoví katolické vyznání jako jediné v říši. Ostatní vyznání coby kacířská se zakazují. Šlechta si může zvolit mezi katolickým vyznáním a emigrací, poddaní na vybranou nemají.

11. dubna 1549 Jiří Melantrich jsouc protestant nemůže v Aventinu vydat Bibli, a proto se obrací na Bartoloměje Netolického, který vlastní tiskárnu a jako katolík může knihu vydat. Toto společné dílo vychází jako takzvaná Bible Melantrichova a patří mezi unikáty renesanční literární tvorby. Jeden výtisk obdržel později český král a římský císař Maxmilián II. Habsburský.

11. dubna 1769 Ve východočeské Dobrušce se narodil František Vladislav Hek. Kupecký synek později začal studovat v Praze, kde se sblížil s komunitou českých vlastenců a po návratu do rodné obce ve svém obchodě prodával noviny a půjčoval knihy. Hekův příběh inspiroval Aloise Jiráska k napsání pentalogie F. L. Věk. Mnozí jistě znají stejnojmenný televizní seriál.

12. dubna 1125 Zemřel český kníže Vladislav I a knížetem se 16. dubna stal jeho bratr Soběslav I, oba synové Vratislava II. a Svatavy Polské. V mládí měli oba bratři vleklé spory, pro které strávil Soběslav léta ve vyhnanství. Před Vladislavovou smrtí došlo na podnět matky Svatavy mezi nimi ke smíru. Kronikář Kosmas k tomu píše: Soběslav, věkem sice mladší, ale moudrostí nad zralé zralejší, byl pozdvižen dne 16. dubna podle dědičného práva na starobylý stolec knížecí.

Rok po nástupu na trůn se Soběslav I. vypořádal s opozicí – u Chlumce porazil Otu II. Olomouckého a jeho spojence německého krále Lothara III. To byl začátek vzestupu českých zemí. Málo se ví, že už dvě století před Karlem IV. patřilo Soběslavovi přízvisko 'otec vlasti'.

12. dubna 1944 V Kroměříži se narodil Karel Kryl. Na toto krásné město mu ale nezůstaly jen dobré vzpomínky: Po roce 1948 pohůnci nového režimu zničili jeho otcí tiskárnu. Když odmítl

vstoupit do pionýrské organizace, spolužák ho srazil ze schodů. Jako už známý básník a písničkář napsal: Mládí už nekřičí, vždyť ústa lze jim ucpat, i tlukot slavičí lze stiskem ruky uspat a jásat s Herodesem...

13. dubna 1918 V pražském Obecním domě se scházejí čeští a slovenští politici, aby zde projevili touhu po vlastním státu. V takzvané Národní přísaze pronesl Alois Jirásek tato slova: „Vytrváme, pokud nevíťezíme! Vytrváme, až pozdravíme samostatnost svého národa!“

13. dubna 1950 V noci ze 13. na 14. dubna 1950 proběhla v ČSR akce K. Předcházely jí zinscenované procesy s představiteli katolických řeholních řádů a v uvedený den zahájily bezpečnostní orgány pod vedením Alexeje Čepičky zatýkání mnichů a kněží. Ti končili v internačních táborech, ve věznicích, v uranových dolech anebo u pětápáků (Pomocných technických pracovišť). Postihnuté odvážela policie v noci. Bylo jich 2376. Druhý zásah proběhl v noci z 27. na 28. dubna a třetí na podzim téhož roku. Ten se týkal především řeholnic. Celkově bylo v ČSR zrušeno 247 mužských a 670 ženských klášterů, které pak většinou obsadila armáda. Tyto 'bartholomějské noci' hodnotil generální tajemník KSČ Rudolf Slánský jako „dosud nejtěžší ránu církevní hierarchii a imperialistickým disidentům“.

15. dubna 1899 Narodil se herec Eman Fiala. Tento všestranný talent zářil na jevišti, na stříbrném plátně, skládal a psal šansony, písničky, hrál na klavír, dirigoval a zkoušel i režii. Šířil vždy dobrou pohodu a ve filmech pro pamětníky ji šíří dodnes.

15. dubna 1912 Potopil se 'nepotopitelný' Titanic. Vzpomínáme to proto, že mezi utonulými 1500 lidmi bylo i několik Rakušanů českého původu. Zahynula i většina z 57 cestujících milionářů, mezi nimi ale Češi nebyli.

16. dubna 1564 Ferdinand I. Habsburský se snaží uklidnit rebelující stavovskou opozici, a tak se obrací na Tridentský koncil, aby souhlasil s přijímáním podobojí pro nekatolíky v Čechách, na Moravě a v některých sousedních zemích. Papež Pius IV. tuto výjimku uděluje.

18. dubna 1389 Udál se největší pogrom v pražském židovském ghettu.

18. dubna 1556 Na žádost pražského arcibiskupství přichází do kláštera u sv. Klimenta (dnešní Klementinum) prvních dvanáct jezuitů. Působení řádu v českých zemích je však značně problematické. Sice zakládají kvalitní vzdělávací instituce, snaží se zastavit hony na čarodějnice, po Bílé hoře však sehrávají negativní roli při násilné rekatolizaci.

19. dubna 1713 Tajná dvorská rada právě vyhlásila Pragmatickou sankci, zajišťující nástupnictví v habsburských državách i po ženské linii. Karel VI. si oddechl. Marie Terezie bude moci vládnout. Zdědila trůn, ale válkám o dědictví se nevyhnula. Na okraj: Charta římskoněmecké říše korunovací ženy dotehdy zakazovala.

19. dubna 1927 V tento den Jiří Voskovec a Jan Werich začínají s 'forbínou'. Došlo k tomu kvůli spadlé kulise při premiéře West Pocket Revue v Osvobozeném divadle. Opona šla dolů a pomocný režisér je oba vystrčil před oponu řka – říkejte něco, než to opravíme. Stalo se, dvojice rozehrála parodii na učené debaty a měla obrovský úspěch. Forbíny se staly součástí každého jejich představení.

19. dubna 1930 Jistě znáte Spejbla a Hurvínka. V tento den je v Plzni, jejich rodném městě, premiéra hry Hurvínkova jarní revue, ve které se vůbec poprvé představuje Mánička a pes Žeryk. Hurvínkova přítelkyně je však vylepšována až do dnešní podoby.

19. dubna 1945 Speciální jednotka SS, složená z Němců a slovenské Hlinkovy gardy, potrestala moravskou osadu Ploština a její obyvatele za pomoc partyzánům. Osada byla vypálena a 24 lidí za živa upáleno nebo jinak popraveno. Přežil jediný člověk.

21. dubna 1783 V Praze bylo slavnostně otevřeno Hraběcí Nosticovo divadlo (nazvané podle zakladatele). Výstavba nejstarší dochované divadelní budovy v české metropoli trvala dva roky a stála sto tisíc zlatých. Prvním představením byl Únos ze serailu od Mozarta. V roce 1798 se divadlo stalo majetkem českých stavů a název se změnil na Stavovské divadlo. Od roku 1948 do roku 1989 neslo název Tylovo divadlo, pak znovu Stavovské. Od roku 1920 je druhou scénou Národního divadla (to bylo otevřeno až v roce 1881 a po požáru znovu v roce 1883).

22. dubna 1947 Cestovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund vyrazili na svoji první cestu. Na osobním voze Tatra 87 začínali Afrikou.

23. dubna 997 Biskup Vojtěch z rodu Slavníkovců se rozhodl šířit křesťanství mezi pohanskými Prusy. Ale tento den se mu stal osudným. Na pobřeží Baltského moře v jednom z jejich posvátných hájů ho napadli a rituálně zabili. (Nedivme se, bral jim víru jejich otců.) Dva roky po mučednické smrti byl Vojtěch papežem Silvestrem II. svatořečen. Vojtěcha měli v oblibě všichni panovníci ve střední Evropě. Výjimkou byli Přemyslovci, protože patřil ke Slavníkovcům, které roku 995 vyvraždili, až na dva, kteří byli právě v zahraničí – Vojtěch a jeho bratr.

23. dubna 1420 Narodil se Jiří z Poděbrad.

23. dubna 1836 Poprvé vyšla rozsáhlá lyricko-epická báseň Máj od Karla Hynka Máchy. Dnes nesmrtelnou klasiku napsal ve svých 25 letech. Obrozenci však přijali báseň kriticky. Čelakovský se vyjádřil, že „to jsou plody hrozného byronismu“ (Byron – anglický romantický básník).

24. dubna 1854 Císař František Josef si bere za manželku Alžbětu Bavorskou, zvanou Sisi. Šťastní však byli jen několik let. Postupně se vzájemně odcizili natolik, že Sisi utíkala z Vídně a císař začal vyhledávat útěchu u jiných žen.

24. dubna 1949 Vznikla mládežnická organizace Pionýr.

25. dubna 1142 U obce Vysoká poblíž Kutné Hory moravské oddíly Konráda II. Znojemského porazily vojsko českého knížete Vladislava II. Stalo se to i proto, že během střetu mnoho českých předáků přešlo na stranu Moravanů. Byl to jeden z mnoha svárů mezi jednotlivými Přemyslovci o český trůn. Zde ho nakonec uhájil Vladislav, asi po dvou měsících se na trůn vrátil. Kronikář Vincentius k bitvě píše: A tak nadešel onen den smutku a neštěstí, den, kdy se strhla v Čechách válka více než občanská, den, kdy vévoda Vladislav přesil své věrné jako pšenici.

25. dubna 1372 Jan Milíč z Kroměříže, populární pražský reformní kazatel, zakládá v bývalém veřejném domě na Starém Městě (dnešní Bartolomějské ulici) malý český 'Jeruzalém', v němž obrací na pokání nevěstky. Kazatel spasil duše (a zbavil obživy) údajně na dvě stě padlých žen.

26. dubna 1917 Bídne zásobování a fáma, že budou zrušeny mimořádné přídatky pro těžce pracující, vedlo v řadě českých i moravských měst k nepokojům. Největší byly v Prostějově, kde před okresním hejtmanstvím demonstrovalo jedenáct tisíc dělníků a dělnic z oděvních závodů. Protože došlo i k atakování hejtmanství, z Olomouce byli povoláni mladí rekruti. Ti ale situaci nezvládli a začali se střelbou. Usmrceno bylo 23 osob. Po skončení první světové války byl na místě krveprolití postaven pomník a místo se stalo náměstím Padlých hrdinů.

26. dubna 1929 V Ústí nad Labem v kině Alhambra byl promítnut první zvukový film u nás. Pražáci si museli počkat ještě čtyři měsíce, než se v Lucerně promítl americký snímek Loď komediantů. Vstupenky nebyly právě levné, a tak filmy zhlédla jen místní honorace a novináři.

30. dubna 1344 Papež Klement VI. na žádost Karla IV. vydává bulu, kterou povyšuje pražské biskupství na arcibiskupství.

A nyní k novým českým knihám, které doporučujeme. Povánoční a zároveň pandemické období velkou nabídku neposkytuje. Znovu upozorňujeme na knihkupectví na Zelené ulici (naproti restaurace Perugia), které můžeme označit jako 'českou knihu'. V současnosti obsluhují přes okénko! A teď ke knihám:

Dr. Edith Eva Egerová – I v pekle může vzklíčit naděje (vydavatelství Prha)

Autorka byla v šestnácti letech deportovaná do Osvětimi, kde prožívala krušné chvíle – byla „ošetřovaná“ doktorem Mengelem – a přitom neupadla do beznaděje.

Marek Novotný – Trůny bohů (Alpress)

Jeden z předních českých horolezců vypráví o mezních situacích, pudu sebezáchovy a přátelství při zdolávání nejvyšších hor světa.

Marta Kučíková – Z mého severoitalského deníku (Ikar)

Knihka je o tom, jak prožívá koronavirovou pandemii v podhůří italských Dolomit česká rodina.

Alice Rossi – Děti z naší vily (Euromedia Group).

Kniha spíše pro naše vnoučata. „Jmenuji se Adinka a budu vám vyprávět příběh svojí rodiny a jednoho velkého domu, který je tím nejbáječnějším místem na světě. Říká se mu ...“ Tak začíná ilustrovaná knížka pro děti od 5 let, jejíž autorka je mimochodem blízkou příbuznou jednoho z našich členů ...

Co možná nevíte

Povíme si něco o pohanství. Ne o těch historických pohanech, ale o novodobých. Nejdřív ale si zopakujeme pojmy: ateismus, tedy nevěrectví (bez vyznání), monoteismus (křesťanství, judaismus, islám, vyznávající jediného boha) a polyteismus, který má bohů mnoho (například hinduismus). K polyteismu řadíme i pohany. Kořeny pohanství jsou nedohledatelné. Už pravěcí lidé uctívali svoje bohy. Pohanství bylo tak těsně spjato s životem lidí, že ani církvím se ho nepodařilo vymýtit. Mnoho ze starých rituálů přeživalo, o čem hovoří i Kosmas ve své Kronice ze dvanáctého století. V dalších stoletích s rozvojem světového vědeckého názoru a racionalismu přestaly pohanské zvyky být konkurencí jiným náboženstvím a posunuly se do folklóru: některé zvyky – hlavně na venkově – žijí dodnes.

V dnešní moderní době monoteistická náboženství se svou pevnou strukturou, zákazy a příkazy i politikou mnoha lidem přestaly vyhovovat, ale ateismus jim nestačí. Hledají něco nového a nacházejí pohanství, které nabízí individualismus, nezávislost, svobodu, trochu romantismu a idealismu – což velká náboženství neposkytují. Začátky novodobého pohanství spadají do osmdesátých let minulého století. Ve světě i v Česku se zrodilo hnutí skinheads. To se ale vyznačuje i politickým radikalismem, což novodobým pohanům nevyhovovalo. Už v devadesátých letech se romantičtí pohané začali sdružovat zvláště a provádět první rituály. Vnímají to jako „návrat domů“, protože je to něco, co zde vždy bylo.

Pohanství spadá do takzvaného spirituálního tržiště (možnost výběru bohů, rituálů, obětí a podobně), každý má svůj systém víry, který si může poskládat sám. Neexistují v něm žádná dogmata, člověk reaguje na jakési volání duše. Protože žijeme ve společnosti, která má za sebou dva tisíce let sešněrovaného křesťanství a lidé pociťují i jiné potřeby – cílem se stává navázat kontakt s přírodou, s planetou, v souladu s přírodními cykly, ať už fyzicky nebo symbolicky. Vždy jde o návrat k něčemu. Studují konkrétní tradice, napodobují a rekonstruují je. Jiní vyznavači – eklektici – tíhnou k absolutní volnosti, někdy až k okultismu a magii. Rekonstrukcionalisté mají blíže k náboženství.

České pohany a jejich komunity oficiálně zastřešuje Česká pohanská společnost. Své obřady praktikují na 24 posvátných místech. Některá jsou známá, ale většinou jsou držena v tajnosti. Na rozdíl od starých pohanů, kteří svoje rituály vykonávali většinou v období vegetačního klidu (vítání jara, konec zimy, dožínky), dnešní mají svátky rozložené rovnoměrně po celý rok. Slaví slunovraty, rovnodennosti, a další čtyři svátky mezi nimi. Například velkou oslavou je Mokošin den v Mokošíně vždy poslední pátek v říjnu. (Tato Mokoše byla bohyní plodnosti, jediná ženského rodu ve staroslovanském panteonu).

Prosíme vás ovšem, abyste předcházející řádky nebrali jako nábor, ale jen jako zajímavou informaci. I když kdoví, možná v příštím sčítání lidu přibude pohanství jako další věrovyznání.

Zatím však vítězí křesťanské velikonoční svátky, a proto vám právě k nim přejeme hezké prožití, sice s minimem návštěv a kontaktů, ale s maximem slunce a tepla, venku za okny i doma v duši. Slunce v duši, to nám sluší!!

Těšíme se na osobní setkání
(jn)

výbor Českého spolku Bratislava

V Bratislavě 1. dubna 2021